

Na al deze "negatieve" opmerkingen willen we wel nog eens opnieuw benadrukken dat "Minderheden : taal en onderwijs" toch een heel belangrijk werk is waarin de neerslag van wetenschappelijk onderzoek op boeiende wijze met praktische informatie gecombineerd werd. Vooral de hoofdstukken over tweetaligheid en tweedetaalverwerving zijn ondanks bovenstaande kritiek extra het vermelden waard, al laat het ontbreken van een index zich juist hier het sterkst voelen. Erg positief vinden we ook de geslaagde omzetting naar het Nederlands van complexe Engelse begrippen als "Cognitive Academic Language Proficiency" (of CALP) en "Basic Interpersonal Communicative Skills" (of BIC) naar Cognitief Abstracte Taalvaardigheid (of CAT) en Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid (of DAT). Ook het overzicht van taalmethodes (p. 147-152) is heel interessant en goed. De heldere samenvattingen op het einde van de meeste bijdragen, de duidelijke structuur van elk hoofdstuk, het feit dat er zo weinig mogelijk literatuurverwijzingen binnen de tekst zelf staan, het zijn allemaal kwaliteiten die dit werk tot een toegankelijk geheel maken voor iedere geïnteresseerde zonder dat het aan wetenschappelijkheid inboet.

Ann De Schryver, VON Werkgroep Anderstaligen, Geelhandlaan 15,
2540 Hove
m.m.v. Piet Van Avermaet, VON Werkgroep Anderstaligen

Het didactische werkvormenboek

Piet Hoogeveen & Jos Winkels, Het didactische werkvormenboek. Variatie en differentiatie in de praktijk. 2de herziene druk. Nijmegen, Dekker & van de Vegt, 1986. 320 blz. (prijs : fl. 42,50)

"Waarom een boek over didactische werkvormen ? (...) Naar ons idee (...) hebben (aanstaande) leerkrachten juist behoefte aan een duidelijke omschrijving van zoveel mogelijke didactische werkvormen, waarin praktische richtlijnen zijn opgenomen wat betreft de gebruiksvoorwaarden zoals de tijdsduur, de benodigde hulpmiddelen, en de sterke en zwakke kanten." (blz. 7)

Zo motiveren Hoogeveen en Winkels in hun Woord Vooraf deze publicatie. Het is duidelijk dat hier eerder sprake is van een encyclopedisch opzet dan wel van een pedagogische discussie of betoog. Dit boek zal voornamelijk als naslagwerk gehanteerd worden. Nochtans zou men het m.i. bij wijze van kennismaking eens een keer in vogelvlucht moeten doornemen om oog te krijgen voor eerder ongebruikelijke of onbekende (varianten van) werkvormen. Anders is de kans groot dat het in de boekenkast overwintert. Men zoekt in een encyclopedie nou eenmaal niet op wat men reeds weet. Vormelijk lijkt het boek niet op een encyclopedie. De tekst loopt, onderbroken door titels en tussentitels, door als in een 'gewoon' boek. Daarin verschilt Het didactische werkvormenboek al vast van die andere publicatie op dit vlak - Henk Dekkers Didactische Werkvormen (Culemborg, Educaboek, 1980) - die eerder een soort vastbladig fichesysteem volgt. Als men beide

publicaties naast mekaar legt is de neiging dan ook groot om Dekker als meer hanteerbaar te selecteren. (Is het misschien daarom dat deze laatste publicatie meer ingeburgerd lijkt in Vlaanderen ?) Hoogeveen en Winkels hebben echter een handig, alfabetisch overzicht van het gebodene opgenomen, waardoor men toch zijn weg kan vinden in het rommelige parkoers. Het is trouwens een pluspunt dat ze aan dat overzicht een soort codering van de bruikbaarheid toevoegen, daar waar men dit bij Dekker bij de beschrijving van de werkvorm zelf moet opzoeken.

Een tweede onderscheid is de indeling van de werkvormen. Dekker verkiest ze volgens de beoogde leerdoelen te rangschikken terwijl Hoogeveen en Winkels voor de meer traditionele indeling opteren : instructievormen, interactievormen, opdrachtsvormen, samenwerkingsvormen en - het traditionele enfant terrible (want onclassificeerbaar) - spelvormen. Per werkvorm worden dan vermeld : groepsgrootte, tijdsduur, leerkrachtijd, hulpmiddelen, uitvoering, leerlingenactiviteit, sterke kanten, zwakke kanten en varianten.

Een beoordeling is moeilijk. Volgens mij dient men de kwaliteit van zo'n boek af te wegen aan de hanteerbaarheid en de volledigheid. Wat hanteerbaarheid betreft zou ik een lichte voorkeur aan Dekker geven. Het werk van Hoogeveen en Winkels is echter vollediger, en dat niet alleen wat het aantal werkvorm(variant)en betreft, maar ook op het vlak van de commentaar. Een andere reden waarom mijn persoonlijke voorkeur naar Het didaktische werkvormenboek gaat is dat het zich tot de leerkracht-in-ons richt terwijl Dekker soms wat onwennig aandoet of zelfs afschrikt door zijn vormingswerkkarakter (getuige daarvan o.a. zijn doorverwijzingen). Het moet echter duidelijk zijn dat beide werken hun voordelen hebben en dat het voornamelijk afhangt van de instelling van de leerkracht om een keuze te maken. Eén van beide zou toch niet mogen ontbreken in elke boekenkast.

Walter De Hert, Verbondstraat 90, 2000 Antwerpen.

Schrijven

René Boon & Guy Meus Schrijven 1. 3de en 4de jaar, Kapellen, Uitgeverij Pelckmans/DNB, 1987. 160 blz.

"Schrijven is prettig. Dat is de overtuiging waartoe we jullie willen brengen door het werken met deze twee boekjes" (blz. 5). Dit is een weinig traditionele aanhef van een nieuw didactisch werkje over schrijfvaardigheid. Niet alleen richt het Woord Vooraf zich tot de leerlingen (i.p.v. tot de leerkracht) maar het klinkt waarach-